

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ

**ЕСТЕТИЗАЦІЯ
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ
ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА**

Методичний посібник

За редакцією Н. Є. Миропольської, О. А. Комаровської

Київ
2013

УДК 37.036
ББК 74.265.8
Е 86

Висновок комісії дисциплін художньо-естетичного циклу Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах» (протокол № 1 від 29 березня 2013 року), Лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти» від 19.04.13. № 14.1/12 – Г – 155

Авторський колектив:

Комаровська О.А. (1.3; 3.1, 3.2 (5 клас, 8 клас), Масол Л.М. (1.2), Миропольська Н.Є. (1.1), Рагозіна В.В. (2.1., 3.1; 3.2 (5 клас), 4.2), Руденко І.В. (2.1, 2.2, 3.2 (6 клас), 4.1.), Хлебникова Л.О. (2.1; 2.2; 3.2 (7 клас).

У Додатках використано методичні розробки Н. Краснової, О. Маньковської, Н. Мінасян, А. Окисюк, Т. Семенчук, Р. Чайкіної.

Добір ілюстративного ряду – Ничкало С.А.

Рецензенти:

Шевнюк О.Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Інституту педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Пустовіт Н.А., кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії екологічного виховання Інституту проблем виховання НАПН України.

Ковальська Л.І., директор Спеціалізованої школи № 14 Оболонського району м. Києва.

Е 86 Естетизація навчально-виховного процесу в основній школі засобами мистецтва / метод. посіб. / За ред. Н.Є. Миропольської, О.А. Комаровської. — Кіровоград : «Імекс-ЛТД». — 2013. — 160 с. 300 пр.
ISBN 978-966-189-227-8

Видано державним коштом. Продаж заборонено.

У посібнику розкривається сутність поняття «естетизація», організаційно-змістові особливості естетизації навчально-виховного процесу», естетичні аспекти природознавчих дисциплін. Автори пропонують методику реалізації виховного потенціалу мистецтва на уроках природознавства, географії, біології в 5-8 класах загальноосвітніх навчальних закладів та у позаурочний час, яка має забезпечити ефективність засвоєння знань і виховання компетентної особистості. Посібник призначений для вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів педагогічних навчальних закладів, а також для всіх, хто зацікавлений в естетичному вихованні підростаючого покоління.

ББК 74.265.8

ISBN 978-966-189-227-8

© Інститут проблем виховання
НАПН України, 2013

ЗМІСТ

СЛОВО ДО ЧИТАЧА	5
Розділ 1. ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ ЕСТЕТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ (<i>ДЕЩО РІЗНІ АСПЕКТИ ВИСВІТЛЕННЯ</i>)	7
1.1. Естетизація як спосіб життєдіяльності школи	7
1.2. Естетизація освітнього середовища	13
1.3. Мистецтво та його роль в естетизації освітнього процесу і освітнього середовища (<i>Про естетичне мислення і не тільки...</i>)	19
Розділ 2. ГОТОВНІСТЬ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ ДО ЕСТЕТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	28
2.1. Ставлення вчителів до естетизації навчально-виховного процесу	28
2.2. Розуміння школярами ролі мистецтва в пізнанні світу	39
Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЗМІСТОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ШКОЛИ	44
3.1. Естетичні аспекти природознавчих дисциплін.....	44
3.2. Естетизація навчально-виховного процесу як інтеграція змісту уроків природничого та художньо-естетичного циклів.	52
Розділ 4. ЕСТЕТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС	100
4.1. Діапазон можливостей естетизації навчально-виховного процесу у позаурочній творчості учнів.	100
4.2. Мистецька інформація на практичних заняттях з природознавства та у діяльності гуртків природничого профілю.....	105
ЗАМІСТЬ РЕЗЮМЕ.....	111
Література	119
ДОДАТКИ.....	123
ПЕРЕЛІК ІЛЮСТРАЦІЙ	158